РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

11 януари 2007 година *

По дело C-208/05

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Sozialgericht Берлин (Германия) с акт от 11 април 2005 г., постъпил в Съда на 12 май 2005 г., в рамките на производство по дело

ITC Innovative Technology Center GmbH

срещу

Bundesagentur für Arbeit,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: г-н A. Rosas, председател на състав, г-н A. Borg Barthet, г-н J. Malenovský, г-н U. Lõhmus и г-н A. Ó Caoimh (докладчик), съдии,

* Език на производството: немски.

генерален адвокат: г-н P. Léger,
секретар: г-жа L. Hewlett, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза производство и в съдебното заседание от 4 май 2006 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за ITC Innovative Technology Center GmbH, от адв. L. A. Wenderoth, Rechtsanwalt,

— за германското правителство, от г-н M. Lumma и г-жа C. Schulze-Bahr, в качеството на представители,

— за Комисия на Европейските общности, от г-н V. Kreuschitz и г-жа I. Kaufmann-Bühler, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 5 октомври 2006 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 18 ЕО, 39 ЕО, 49 ЕО и 87 ЕО, последният във връзка с членове 81 ЕО, 85 ЕО и 86 ЕО, както и членове 3 и 7 от Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 г. относно свободното движение на работници в Общността (ОВ L 257, стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 11).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между ITC Innovative Technology Center GmbH (наричано по-нататък „ITC“), частен трудов посредник, установен в Германия, и Bundesagentur für Arbeit (Федерална агенция по заетостта, наричана по-нататък „Bundesagentur“) във връзка с отказа на същата да плати на ITC бон за трудово посредничество, с мотива че за работата, която последното е намерило на кандидата за работа, не е предвидено да се плащат задължителни вноски за социално осигуряване в Германия.

Правна уредба

Общностна правна уредба

3 Съгласно член 1, параграф 1 от Регламент № 1612/68:

„Всеки гражданин на държава-членка, независимо от мястото му на пребиваване, има право на достъп до дейност като наето лице и да извършва тази дейност на територията на друга държава-членка в съответствие със законовите, подзаконови и административни разпоредби, уреждащи заетостта на гражданите на тази държава.“

4 Член 2 от този регламент постановява:

„Всеки гражданин на държава-членка и всеки работодател, осъществяващ дейност на територията на държава-членка, могат да разменят своите заявления и предложения за работа и могат да сключват и изпълняват трудови договори в съответствие с действащите законови, подзаконови и административни разпоредби без каквато и да е дискриминация в резултат на това.“

5 Член 3 от Регламент № 1612/68 постановява:

„1. По силата на настоящия регламент законовите, подзаконови и административни разпоредби или административна практика на държава-членка не се прилагат:

— когато ограничават заявленията и предложенията за работа или правото на чуждите граждани да бъдат наемани и да осъществяват работа, или да им поставят условия, които не прилагат към своите граждани, или

— когато, макар и да се прилагат независимо от гражданството, тяхната изключителна или основна цел или резултат е да не допускат граждани на друга държава-членка до предложената работа.

[...]“

6 Член 7, параграфи 1 и 2 от същия регламент постановява, както следва:

„1. Работник, който е гражданин на държава-членка, не може поради своето гражданство да бъде третиран на територията на друга държава-членка различно от работниците — нейни граждани по отношение на условията за наемане на работа, и в частност, по отношение на трудовото възнаграждение, уволнението и ако остане безработен — на възстановяването или новото наемане на работа.

2. Той има право на същите социални и данъчни предимства, както работниците местни граждани."

Национална правна уредба

7 Кодексът за социално осигуряване (Sozialgesetzbuch, наричан по-нататък „SGB") постановява в параграф 421g, книга III (наричан по-нататък „SGB III", както следва:

„(1) Имат право на бон за трудово посредничество наетите лица, които имат право на обезщетение за безработица или на социална помощ при безработица и които не са били наети в течение на период на безработица от три месеца, или тези, заемащи работно място въз основа на мерки, свързани със създаване на заетост или структурно адаптиране по силата на раздел шести от глава шеста. Предоставяйки този бон за трудово посредничество, съгласно разпоредбите по-долу Bundesagentur се задължава да изплати комисиона, дължима на посредника, към който наетото лице се е обърнало и който му е намерил работа, за която е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване, поради това че седмичното работно време е поне 15 часа. Бонът за трудово посредничество е валиден за последователни периоди от три месеца.

[...]"

8 Съгласно параграф 1, книга IV от SGB (наричан по-нататък „SGB IV"):

„(1) [...] Разпоредбите на настоящата книга, с изключение на първи и втори дял от четвърти раздел и от пети раздел, се прилагат и за насърчаването на заетостта.

[...]"

9 Параграф 3 от SGB IV предвижда:

„Разпоредбите, отнасящи се до задължението за осигуряване и правото на осигуряване, се прилагат:

1. доколкото изискват дейност като нает лице или самостоятелно зает лице от всички лица, упражняващи единия или другия вид дейност в приложното поле на настоящия кодекс,

[...]“

10 Съгласно параграф 30, книга I от SGB:

„(1) Разпоредбите на настоящия кодекс се прилагат за всички лица, чието местоживеене или място на обичайно пребиваване попада в приложното му поле.

(2) Тези разпоредби се прилагат, без да се накърняват правилата на наднационалното или международното право.

[...]“

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

11 На 27 август 2003 г. ITC сключва договор за настаняване на работа с г-н Halacz, кандидат за работа. Този договор предвижда за ITC задължението да помогне на последния да намери работа, за която е предвидено да се плащат задължителни вноски за социално осигуряване, както и да извърши всички необходими действия във връзка с настаняването на тази работа.

12 Г-н Halacz представя на ITC бон за трудово посредничество, който му е отпуснат от Bundesagentur. В този бон се уточнява, че кандидатът за работа може да се обърне към един или повече посредника по свой избор и че сумата, посочена върху този бон, ще бъде платена на частния посредник, който е осъществил връзката по наемането. По смисъла на релевантните разпоредби на SGB III възнаграждението се плаща, именно при условие че за намерената работа е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване, че седмичното работно време ще бъде поне петнадесет часа и че срокът на договора ще е за поне три месеца.

13 На 3 септември 2003 г., вследствие на намесата на ITC, г-н Halacz сключва срочен трудов договор с търговско дружество, установено в Нидерландия, за периода от 4 септември 2003 г. до 4 март 2004 г. Този работодател потвърждава, че става въпрос за трудово правоотношение, за което е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване, и че седмичното работно време е поне петнадесет часа.

14 С писмо от 15 септември 2003 г. ITC предявява на Bundesagentur плащането, на първо време, на сума от 1 000 EUR в съответствие с едновременно представения бон за трудово посредничество. С решение от 2 октомври 2003 г. Bundesagentur отказва да плати предявената сума, с мотива че г-н Halacz не е бил настанен на работа, за която е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване в Германия.

15 Жалбата, подадена на 16 октомври 2003 г. от ITC, е отхвърлена от Bundesagentur с решение от 27 октомври 2003 г. с мотив, че понятието за задължително социално осигуряване е дефинирано от § 1, 2 и 3 от SGB IV — разпоредби, които се прилагали и по отношение на SGB III. Разпоредбите относно задължителното социално осигуряване били приложими и за всички лица, работещи по трудово правоотношение върху територията на действие на SGB, а именно германска територия.

16 На 14 ноември 2003 г. ITC предявява пред Sozialgericht Берлин иск за отмяна на решението на Bundesagentur от 2 октомври 2003 г., потвърдено с решението от 27 октомври 2003 г. след обжалването му.

17 Като изтъква, че § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III може да бъде тълкуван по начин, съответстващ на общностното право, тази юрисдикция установява, че единствено при прилагане на германското право въпросната разпоредба се прилага единствено за работа, извършвана на територията, на която се прилага SGB.

18 При тези условия Sozialgericht Берлин решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) До каква степен тълкуването на § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III в смисъл, че под работа, за която е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване, следва да се разбира единствено работа, извършвана на територията на действие на [SGB], накърнява правилата на общностното право, защитаващи свободното движение на хора, по-специално членове 18 ЕО и 39 ЕО, както и в членове 3 и 7 от Регламент (ЕИО) № 1612/68 ?

2) а) До каква степен е възможно и необходимо тази разпоредба да се тълкува по начин, съответстващ на общностното право, с цел да се избегне възможно нарушение, което би било последица от хипотезата, разгледана в първия въпрос?

б) В случай че не би било възможно или необходимо тя да се тълкува по начин, съответстващ на общностното право, в каква степен § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III е в противоречие с правилата на общностното право, защитаващи свободното движение на работници?

3) В каква степен тълкуването на § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III в смисъл, че под работа, за която е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване, следва да се разбира единствено работата, извършвана на територията на действие на [SGB], накърнява правилата на общностното право, защитаващи свободното предоставяне на услуги и конкуренцията, по-специално членове 49 ЕО, 50 ЕО и 87 ЕО във връзка с членове 81 ЕО, 85 ЕО и 86 ЕО, или други правила на общностното право?

4) а) В каква степен е възможно и необходимо да се тълкува тази разпоредба по начин, съответстващ на общностното право, с цел да се избегне възможно нарушение, което би било последица от хипотезата, разгледана в третия въпрос?

б) В случай че не би било възможно или необходимо тя да се тълкува по начин, съответстващ на общностното право, в каква степен § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III противоречи на общностното право, доколкото свободното движение на работници не е защитено?“

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос и по втория въпрос, буква б) относно свободното движение на работници

19 С въпросите си препращащата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 39 ЕО, както и членове 3 и 7 от Регламент № 1612/68, не допускат национална разпоредба като § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III, според която плащането от държава-членка на частен трудов посредник на възнаграждението, дължимо на последния от кандидат за работа поради настаняването му на работа, е обвързано от изискването за намерената от този посредник работа да е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване на територията на въпросната държава.

20 На първо място следва да се отговори на довода на германското правителство, съобразно който частен трудов посредник, какъвто е ITC, не би могъл да се позовава нито на член 39 ЕО, нито на Регламент № 1612/68, поради това че, действайки в качеството на посредник, а не на което и да е лице, той не попада в обсега на прилагане ratione personae на тези разпоредби. То се позовава в този смисъл на Решение от 11 декември 1997 г. по дело Job Centre (C-55/96, Recueil, стр. I-7119, точка 13), наричано по-нататък „Job Centre II".

21 Член 39, параграф 1 ЕО предвижда в общи линии, че свободното движение на работници се гарантира в рамките на Европейската общност. По смисъла на параграфи 2 и 3 от него, тази свобода налага премахването на всякаква дискриминация, основаваща се на гражданство, между работниците от държавите-членки, що се отнася до заетост, възнаграждение и други условия на труд, и включва правото, при спазване на ограниченията, основаващи се на

съображения за обществен ред, обществена сигурност и обществено здраве, на приемане на действително направени предложения за работа, на свободно придвижване на територията на държавите-членки за тази цел, на престой с цел заетост при същите условия, както гражданите на тази държава, и на оставане в нея по смисъла на същия.

22 При все това, ако е установено, че от тези права на свободно движение, предвидени в член 39 ЕО, се ползват работниците, включително кандидатите за работа (вж. в този смисъл Решение от 26 февруари 1991 г. по дело Antonissen, C-292/89, Recueil, стр. I-745, точки 12 и 13), нищо в текста на този член не указва, че други лица не могат да се позовават на тези права (вж. Решение от 7 май 1998 г. по дело Clean Car Autoservice, C-350/96, Recueil, стр. I-2521, точка 19).

23 В този смисъл Съдът вече се е произнасял, че за да бъде ефективно и полезно, правото на работниците да бъдат наети и да извършват трудова дейност без дискриминация трябва да има като допълнение правото на работодателите да ги наемат при съблюдаване на правилата в областта на свободното движение на работници (вж. Решение по дело Clean Car Autoservice, посочено по-горе, точка 20).

24 Що се отнася до частен трудов посредник, какъвто е ITC, същият се занимава с дейности по посредничество между търсещите и предлагащите работа. Ето защо договорът за настаняване, сключен с кандидат за работа, поставя този субект в ролята на посредник, в смисъл че той представлява същия кандидат и му търси работа.

25 При тези условия не е изключено частен трудов посредник да може при определени обстоятелства да се позовава на права, непосредствено признати на общностните работници от член 39 ЕО.

26 Всъщност, за да е ефективно и полезно, правото на работниците на достъп до трудова дейност и на извършването ѝ на територията на друга държава-членка без дискриминация трябва да включва и правото на посредниците, например частен трудов посредник, да им помагат да си намерят работа при съблюдаване на правилата за свободно движение на работници.

27 Това тълкуване на посочените правила се налага с още по-голяма сила при обстоятелствата по главното производство, когато частен трудов посредник е сключил договор за трудово посредничество с кандидат за работа на основание на бон за трудово посредничество, даден на последния, според чиито условия Bundesagentur се задължава да поеме разноските на частния трудов посредник, ако той предостави на този кандидат работа, отговаряща на определени изисквания. При тези обстоятелства правото да търси плащане на възнаграждение от Bundesagentur принадлежи на частния трудов посредник, а не на кандидата за работа.

28 Нищо в мотивите на Съда в решението по дело Job Centre II, посочено по-горе, не се противопоставя на това тълкуване на разпоредбите на Договора за ЕО в областта на свободното движение на работници.

29 На второ място, по довода на германското правителство, че ITC не може да се позовава на правата, предвидени в член 39 ЕО, с мотива че този посредник е установен в една-единствена държава-членка, следва да се припомни, че правилата на Договора в областта на свободното движение на хора и актовете по тяхното приложение не могат да се прилагат за дейности, нямащи никаква връзка с положение, което е предвидено от общностното право и чиито релевантни елементи, взети като цяло, се ограничават в рамките на една-единствена държава-членка (Решение от 26 януари 1999 г. по дело Terhoeve, C-18/95, Recueil, стр. I-345, точка 26 и Решение от 11 октомври 2001 г. по дело Khalil и др., C-95/99—C-98/99 и C-180/99, Recueil, стр. I-7413, точка 69).

30 При все това, дори ако частен трудов посредник, установен в Германия, какъвто е ITC, желае да се позове на правилата относно свободното движение на работници пред германските власти, това няма да се отрази на приложението на тези правила. Всъщност този посредник изтъква именно че е ощетен от системата за бонове за трудово посредничество, установена с § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III, по такъв начин, че кандидатът за работа, на когото той е намерил работа, също е или би могъл да бъде ощетен, поради факта че това работно място се намира в друга държава-членка (вж. в този смисъл и Решение по дело Terhoeve, посочено по-горе, точка 28).

31 На трето място, що се отнася до въпроса дали национална правна уредба като процесната по главното производство представлява ограничение на свободното движение на работници, следва да се припомни, че всички разпоредби на Договора относно свободното движение на хора са предназначени да улеснят гражданите на Общността в упражняването на професионални дейности от всякакво естество на територията на Общността и не допускат мерки, които биха могли да ощетят тези граждани, когато те желаят да упражняват икономическа дейност на територията на друга държава-членка (Решение от 7 юли 1988 г. по дело Wolf и др., 154/87 и 155/87, Recueil, стр. 3897, точка 13, Решение от 15 декември 1995 г. по дело Bosman, C-415/93, Recueil, стр. I-4921, точка 94, Решение по дело Terhoeve, посочено по-горе, точка 37, Решение от 27 януари 2000 г. по дело Graf, C-190/98, Recueil, стр. I-493, точка 21 и Решение от 17 март 2005 г. по дело Kranemann, C-109/04, Recueil, стр. I-2421, точка 25).

32 В този контекст гражданите на държавите-членки разполагат в частност с право, произтичащо пряко от Договора, да напускат своята държава на произход, за да отидат на територията на друга държава-членка, както и да пребивават там с цел упражняване на икономическа дейност (вж. по-специално Решение по дело Bosman, посочено по-горе, точка 95 и Решение по дело Terhoeve, посочено по-горе, точка 38).

33 Национални разпоредби, които възпрепятстват или възпират работник, който е гражданин на държава-членка, да напусне своята държава на произход, за да упражни своето право на свободно придвижване, следователно представляват

пречки пред тази свобода, дори те да се прилагат независимо от гражданството на засегнатите работници (Решение по дело Bosman, посочено по-горе, точка 96, Решение по дело Terhoeve, посочено по-горе, точка 39, Решение по дело Graf, посочено по-горе, точка 23, Решение от 30 септември 2003 г. по дело Köbler, C-224/01, Recueil, стр. I-10239, точка 74, Решение от 2 октомври 2003 г. по дело Van Lent, C-232/01, Recueil, стр. I-11525, точка 16 и Решение по дело Kranemann, посочено по-горе, точка 26).

34 Всъщност би било несъвместимо с правото на свободно придвижване, ако работник или кандидат за работа в държавата-членка, на която е гражданин, се поставя в по-неблагоприятно положение в сравнение с това, в което би се намирал, ако не се е възползвал от улесненията, предоставени от Договора в областта на свободното придвижване (вж. в този смисъл Решение от 11 юли 2002 г. по дело D'Hoop, C-224/98, Recueil, стр. I-6191, точка 30 и Решение от 29 април 2004 г. по дело Pusa, C-224/02, Recueil, стр. I-5763, точка 18).

35 Когато националната правна уредба предвижда, че държавата-членка изплаща възнаграждение на частен трудов посредник само ако за намерената работа е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване в тази държава, то кандидат за работа, на когото посоченият посредник е намерил работа, за която е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване в друга държава-членка, се намира в по-неблагоприятно положение, отколкото ако въпросният посредник му е намерил работа в тази държава-членка, защото в последния случай той би се възползвал от поемането на възнаграждението, дължимо на частния трудов посредник за намирането на тази работа.

36 Подобна правна уредба, създаваща пречка, която е в състояние да възпре кандидатите за работа, особено тези, чиито финансови средства са ограничени, и вследствие на това частните трудови посредници да търсят работа в друга държава-членка, щом като комисионата за настаняване на работа няма да бъде заплатена от държавата-членка на произход на посочените кандидати, е по принцип забранена от член 39 ЕО. Ето защо не е необходимо да се проверява дали има нарушение на членове 3 и 7 от Регламент № 1612/68.

37 Мярка, която възпрепятства свободното движение на работници, е недопустима, освен ако не преследва легитимна цел, съвместима с Договора, и не е оправдана с императивни съображения от обществен интерес. Освен това в подобен случай приложението на такава мярка трябва да бъде в състояние да гарантира осъществяването на въпросната цел и да не надхвърля необходимото за постигането ѝ (вж. по-специално Решение по дело Kranemann, посочено по-горе, точка 33).

38 Ето защо следва да се провери дали мярка като германската система на бонове за трудово посредничество може да се обоснове, на първо място, с факта, че подобна система представлява нов инструмент на политиката на националния трудов пазар, предназначен да подобри настаняването на работниците на работа, както и да намали безработицата, на второ място, с факта, че тази мярка е предназначена да предпази националното социално осигуряване, което не може да се осигури по друг начин, освен чрез вноски на национално равнище, и което би загубило вноски в случай на настаняване на кандидатите за работа в други държави-членки, и на последно място, с факта, че тази мярка е предназначена да предпази националния пазар на труда от загубата на квалифицирана работна ръка.

39 Относно първото изтъкнато основание следва да се припомни, че държавите-членки трябва да изберат мерките, които могат да осъществят целите, преследвани в областта на заетостта. Съдът е признал, че държавите-членки разполагат с широко право на преценка при упражняването на това правомощие. Нещо повече, не може да бъде оспорено, че насърчаването на заетостта представлява легитимна цел на социалната политика (вж., що се отнася до равното третиране на работници от мъжки и женски пол, Решение от 9 февруари 1999 г. по дело Seymour-Smith и Perez, C-167/97, Recueil, стр. I-623, точки 71 и 74, както и Решение от 11 септември 2003 г. по дело Steinicke, C-77/02, Recueil, стр. I-9027, точки 61 и 62).

40 При все това правото на преценка, с която държавите-членки разполагат в областта на социалната политика, не може да бъде оправдано, ако засяга

правата, които частноправните субекти черпят от разпоредбите на Договора, относно техните основни свободи (вж. Решение по дело Terhoeve, посочено по-горе, точка 44, Решение по дело Seymour-Smith и Perez, посочено по-горе, точка 75 и Решение по дело Steinicke, посочено по-горе, точка 63).

41 Така, обикновените общи твърдения относно годността на системата на въпросните бонове за трудово посредничество по главното производство да подобри възможностите за настаняване на работа, както и да намали безработицата в Германия, не са достатъчни да докажат, че целта на тази система оправдава ограничаването на една от основните свободи на общностното право, нито да даде доводи, които позволяват разумно да се прецени, че избраните средства са или могат да бъдат в състояние да осъществят целта.

42 Същото важи и за второто основание по отношение на защитата на германската социалноосигурителна система. Всъщност не е установено наличието на причинна връзка между загубата на осигурителни вноски в Германия и настаняването на кандидат за работа в друга държава-членка. Нещо повече, като се отчита високото ниво на безработица в Германия, не е очевидно, че свободно работно място в тази държава ще остане по-дълго незает, поради това че кандидат за работа е бил настанен в друга държава-членка.

43 Макар да е вярно, че рискът от тежко разстройване на финансовото равновесие на системата за социално осигуряване може да съставлява съображение от обществен интерес (вж. по-специално Решение от 28 април 1998 г. по дело Kohll, C-158/96, Recueil, стр. I-1931, точка 41), то наличието на подобен риск не е доказано в настоящия случай. Всъщност загубите на вноски за системата на германското социално осигуряване могат да бъдат намалени. От една страна, ако кандидатът за работа, настанен в друга държава-членка, вече не е длъжен да плаща осигурителни вноски в своята държава-членка на произход, последната повече не е длъжна да му изплаща обезщетения за безработица. От друга страна, самото естество на свободното движение на работници, установено с Договора, предполага, че заминаването на работник в друга държава-членка може да бъде компенсирано с пристигането на друг работник, идващ от друга държава-членка.

44 Дори да се предположи, че организацията на пазара на труда, включително предпазването от загуба на квалифицирана работна ръка, при определени обстоятелства и при изпълнение на определени условия може да обоснове ограничения на свободното движение на работници, е желателно при всички положения да се отбележи, че национална правна уредба като процесната в дадения случай по главното производство надхвърля онова, което изглежда необходимо за постигане на преследваните цели. Подобни цели не могат да оправдаят систематично да се отказва ползването на боновете за трудово посредничество от кандидати за работа, наети в друга държава-членка. Всъщност такава мярка е равнозначна даже на отричане на свободното движение на работници, установено с член 39 ЕО, който цели да гарантира на общностните работници и кандидати за работа правото на достъп до трудова дейност по техен избор и правото да я извършват на територията на друга държава-членка (вж., що се отнася до свободата на установяване, Решение от 5 ноември 2002 г. по дело Überseering, C-208/00, Recueil, стр. I-9919, точка 93).

45 При тези обстоятелства на първия въпрос и на втория въпрос, буква б) следва да се отговори, че член 39 ЕО не допуска национална правна уредба като § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III, според която плащането от държава-членка на частен трудов посредник на възнаграждението, дължимо на последния от кандидат за работа поради настаняването му на работа, е обвързано от изискването за намерената от този посредник работа да е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване на територията на въпросната държава.

По третия въпрос

46 С този въпрос препращащата юрисдикция по същество пита, от една страна, дали членове 49 ЕО и 50 ЕО не допускат национална правна уредба като съдържащата се в § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III, според която плащането от държава-членка на частен трудов посредник на възнагражде-

нието, дължимо на последния от кандидат за работа поради настаняването му на работа, е обвързано от изискването за намерената от този посредник работа да е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване на територията на въпросната държава. От друга страна, тя пита дали член 87 ЕО, във връзка с членове 81 ЕО, 85 ЕО и 86 ЕО, допуска такава правна уредба.

Относно разпоредбите на Договора в областта на държавните помощи

47 В това отношение от решението за препращане е видно, че Sozialgericht Берлин по същество пита дали боновете за трудово посредничество, предвидени в § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III, представляват държавни помощи по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО, доколкото фактът на освобождаването на кандидата за работа от задължението да плати на частния трудов посредник възнаграждението, дължимо на последния на основание настаняването на работа, която той му е намерил, може да предостави предимство на тези трудови посредници.

48 В това отношение, от една страна, следва да се припомни, че само националният съдия, който е сезиран със спора и е длъжен да поеме отговорността за съдебното решение, има право, предвид особеностите на всяко дело, да прецени както необходимостта от преюдициалното заключение с оглед на постановяването на своето решение, така и релевантността на въпросите, които е поставил на Съда (вж. по-специално Решение по дело Bosman, посочено по-горе, точка 59).

49 При все това Съдът е приел, че не може да се произнесе по преюдициален въпрос, зададен от национална юрисдикция, когато е съвсем очевидно, че поисканото от националната юрисдикция тълкуване или преценка на валидността на общностно правило няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, когато проблемът е

хипотетичен или когато Съдът не разполага с необходимите фактически и правни елементи, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (вж. по-специално Решение от 13 юли 2000 г. по дело Idéal tourisme, C-36/99, Recueil, стр. I-6049, точка 20).

50 В настоящия случай препращащата юрисдикция не обяснява последиците от евентуално квалифициране на системата на боновете за трудово посредничество, установена с процесната правна уредба, като държавна помощ по висящия пред нея спор.

51 Освен това, въпреки че тази юрисдикция обяснява по общ начин функционирането на системата на въпросните бонове за трудово посредничество, разглеждана по главното производство, отсъствието на конкретни сведения относно съществуването или не на предимство и последиците от тази система за търговията между държавите-членки не позволява да се провери дали тя е в съответствие с общностните правила, приложими в областта на държавните помощи (вж. в този смисъл Решение от 13 март 2001 г. по дело PreussenElektra, C-379/98, Recueil, стр. I-2099, точки 58—62 и Определение от 8 октомври 2002 г. по дело Viacom, C-190/02, Recueil, стр. I-8287, точка 21).

52 При отсъствието на достатъчно сведения не е възможно да се отграничи конкретният проблем при тълкуване, който може да възникне по отношение на разпоредби на общностното право в областта на конкуренцията, чието тълкуване иска препращащата юрисдикция. Така изискването за точност относно фактическия и правен контекст е особено важно в областта на конкуренцията, която се характеризира със сложни фактически и правни положения (Определение от 19 март 1993 г. по дело Banchero, C-157/92, Recueil, стр. I-1085, точка 5, Решение от 13 април 2000 г. по дело Lehtonen и Castors Braine, C-176/96, Recueil, стр. I-2681, точка 22 и Определение от 28 юни 2000 г. по дело Laguillaumie, C-116/00, Recueil, стр. I-4979, точка 19).

53 С оглед на посочените съображения, не следва да се отговаря на тази част от третия въпрос.

Относно свободното предоставяне на услуги

54 В уводен план следва да се припомни, че дейността по настаняване на работа на работна сила съгласно съдебната практика представлява предоставяне на услуги по смисъла на членове 49 ЕО и 50 ЕО (вж. Решение от 18 януари 1979 г. по дело Van Wesemael, 110/78 и 111/78, Recueil, стр. 35, точка 7 и Решение от 17 декември 1981 г. по дело Webb, 279/80, Recueil, стр. 3305, точки 8 и 9).

55 По отношение на въпроса дали национална правна уредба като процесната по главното производство съдържа ограничение, забранено на основание член 49 ЕО, следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика свободното предоставяне на услуги изисква премахването не само на всякаква дискриминация по отношение на установени в друга държава-членка доставчици на услуги, основана на тяхното гражданство, но и на всички ограничения, дори те да се прилагат, без да се прави разлика между национални доставчици и доставчици от други държави-членки, когато това ограничение може да доведе до забрана, затрудняване или възпиране извършването на дейности на доставчик, установен в друга държава-членка, където той законно предлага аналогични услуги (вж. по-специално Решение от 18 юни 1998 г. по дело Corsica Ferries France, C-266/96, Recueil, стр. I-3949, точка 56, Решение от 23 ноември 1999 г. по дело Arblade и др., C-369/96 и C-376/96, Recueil, стр. I-8453, точка 33 и Решение от 20 февруари 2001 г. по дело Analir и др., C-205/99, Recueil, стр. I-1271, точка 21).

56 В изпълнение на това правило, свободното предоставяне на услуги, обратно на довода на германското правителство, може да бъде изтъкнато от предприятие срещу държавата, в която то е установено, когато услугите се предоставят на получатели, установени в друга държава-членка, и — по-общо — във всички случаи, когато доставчик на услуги предлага услуги на територията на държава-членка, различна от тази, в която е установен (вж. по-специално Решение от 5 октомври 1994 г. по дело Комисия/Франция, C-381/93, Recueil, стр. I-5145, точка 14).

57 Като подчинява плащането на бон за трудово посредничество на условието кандидатът за работа да бъде настанен на работа, за която е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване на националната територия, правна уредба като процесната по главното производство съдържа ограничение на свободното предоставяне на услуги, основано на мястото на изпълнение на тази услуга.

58 Всъщност такава правна уредба е в състояние да засегне получателя на услугата, в конкретния случай по главното производство кандидата за работа, който трябва сам да плати възнаграждението, дължимо на този посредник, когато намереното от частен трудов посредник работно място се намира в друга държава-членка.

59 По отношение на частния трудов посредник — доставчик на услугата, макар че той може да продължи да упражнява своята дейност по настаняване на работа в други държави-членки, от факта на настаняване на кандидат за работа в друга държава-членка следва, че възнаграждението за настаняването няма да му бъде платено от Bundesagentur, а ще е задължение на самия кандидат за работа. По този начин, въпреки че няма пречка посредникът да продължи да извършва дейността си, възможността за разширяването на тази дейност в други държави-членки ще бъде ограничена, тъй като прибягването към услугите му от известен брой кандидати за работа ще зависи в голяма степен от наличието на системата за бонове за трудово посредничество, като също по силата на тази система посредникът ще може да намери работа на кандидат за работа в друга държава-членка без риск от неплащане.

60 Колкото до въпроса дали съществува и ограничение за свободното предоставяне на услуги на частните трудови посредници, установени извън германската територия, трябва да се отбележи, че от гледна точка на фактите по спора в главното производство подобно ограничение има хипотетичен характер, поради което в този случай не е необходимо да се дава отговор.

61 На последно място, по отношение на въпроса дали такова ограничение може да бъде обосновано, доколкото изтъкнатите мотиви за обосноваване на тази пречка за свободното предоставяне на услуги са идентични с разгледаните в точки 37—44 от настоящото решение, що се отнася до свободното движение на работници, следва да се направи изводът, че национална правна уредба като съдържащата се в § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III надхвърля необходимото за достигане на преследваните цели.

62 С оглед на изтъкнатите съображения на третия въпрос следва да се отговори, че членове 49 ЕО и 50 ЕО не допускат национална правна уредба като съдържащата се в § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III, според която плащането от държава-членка на частен трудов посредник на възнаграждението, дължимо на последния от кандидат за работа поради настаняването му на работа, е обвързано с изискването за намерената от този посредник работа да е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване на територията на въпросната държава.

По първия въпрос относно гражданството на Европейския съюз

63 С този въпрос препращащата юрисдикция по същество пита дали член 18 ЕО допуска национална разпоредба като § 421g, алинея 1, второ изречение от SGB III.

64 В тази връзка е достатъчно да се припомни, че член 18 ЕО, който урежда по общ начин правото на всеки гражданин на Съюза да се придвижва и да пребивава свободно на територията на държавите-членки, намира специфичен израз в членове 39 ЕО и 49 ЕО, що се отнася до свободното движение на работници и свободното предоставяне на услуги.

65 Следователно, като се има предвид, че главното производство се отнася до последните разпоредби, не е необходимо произнасяне по тълкуването на член 18 ЕО (вж. Решение от 26 ноември 2002 г. по дело Oteiza Olazabal, C-100/01, Recueil, стр. I-10981, точка 26 и Решение от 6 февруари 2003 г. по дело Stylianakis, C-92/01, Recueil, стр. I-1291, точка 20).

По втория въпрос, буква а) и по четвъртия въпрос, буква а)

66 С тези въпроси препращащата юрисдикция по същество пита в кои случаи е възможно и необходимо вътрешноправна разпоредба да се тълкува по начин, съответстващ на общностното право.

67 В уводен план следва да се припомни, че разпоредбите на членове 39 ЕО, 49 ЕО и 50 ЕО предоставят на частноправните субекти права, предявими по съдебен ред, които националните юрисдикции са длъжни да защитават (вж. Решение от 3 декември 1974 г. по дело Van Binsbergen, 33/74, Recueil, стр. 1299, точка 26 и Решение от 4 декември 1974 г. по дело Van Duyn, 41/74, Recueil, стр. 1337, точка 7).

68 Съгласно постоянната съдебна практика националната юрисдикция, като използва в пълна степен предоставената ѝ от националното право свобода за преценка, следва да тълкува и прилага разпоредбата на вътрешното право по начин, съответстващ на изискванията на общностното право (вж. Решение от 4 февруари 1988 г. по дело Murphy и др., 157/86, Recueil, стр. 673, точка 11 и Решение от 26 септември 2000 г. по дело Engelbrecht, C-262/97, Recueil, стр. I-7321, точка 39).

69 Ако такова прилагане не е възможно, националната юрисдикция има задължението да приложи общностното право в неговата цялост и да защити правата, които то дава на частноправните субекти, като при необходимост оставя без приложение разпоредбите на вътрешното право, които са в противоречие с него (вж. в този смисъл Решение по дело Murphy и др., посочено по-горе, точка 11, Решение от 29 април 1999 г. по дело Ciola, C-224/97, Recueil, стр. I-2517, точка 26 и Решение по дело Engelbrecht, посочено по-горе, точка 40).

70 Ето защо на втория въпрос, буква а) и на четвъртия въпрос, буква а) следва да се отговори, че националната юрисдикция трябва, като използва в пълна степен предоставената ѝ от националното право свобода за преценка, да тълкува и прилага разпоредбата на вътрешното право по начин, съответстващ на изискванията на общностното право, а когато такова тълкуване е невъзможно по отношение на разпоредби на Договора, предоставящи на частноправните субекти предявими по съдебен ред права, които националните юрисдикции са длъжни да защитават, тя следва да остави без приложение разпоредбите на вътрешното право, които са в противоречие с него.

По съдебните разноски

71 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

1) Разпоредбите на членове 39 ЕО, 49 ЕО и 50 ЕО не допускат национална правна уредба като съдържащата се в § 421g, алинея 1, второ

изречение от книга III от германския кодекс за социално осигуряване, според която плащането от държава-членка на частен трудов посредник на възнаграждението, дължимо на последния от кандидат за работа поради настаняването му на работа, е обвързано от изискването за намерената от този посредник работа да е предвидено плащане на задължителни вноски за социално осигуряване на територията на въпросната държава.

2) Националната юрисдикция следва, като използва в пълна степен предоставената ѝ от националното право свобода за преценка, да тълкува и прилага разпоредбата на вътрешното право по начин, съответстващ на изискванията на общностното право, а когато такова тълкуване е невъзможно по отношение на разпоредби на Договора за ЕО, предоставящи на частноправните субекти предявими по съдебен ред права, които националните юрисдикции са длъжни да защитават, тя следва да остави без приложение разпоредбите на вътрешното право, които са в противоречие с посочените разпоредби.

Подписи